

Lenka Blažková, **Příbramské voskařství v kulturním a historickém kontextu.**

Univerzita Karlova v Praze 2007, 162 s., z toho 19 s. obrazových tabulí, 30 vyobrazení v textu

Posudek disertační práce

Protože jsou mi známy předchozí dílčí práce Lenky Blažkové z tematického okruhu příbramského voskařství, mohu s uspokojením konstatovat, že pokus o syntézu, který předkládá autorka k obhajobě jako disertační práci, představuje výrazně vyšší stupeň odborného zpracování. Je svědectvím metodického i názorového vyzrání autorky v rámci doktorského studia. Na jedné straně podstatně rozšiřuje pole vlastního výzkumu, na straně druhé pojednává téma s nadhledem a kritickým odstupem.

Disertace Lenky Blažkové má přehlednou strukturu a vyvážené proporce. Odkazy na užité prameny a literaturu jsou náležitě uváděny, a to pod čarou na příslušných stranách. V úvodu autorka vysvětluje vztah mezi Příbramí jako poutním místem a specifikou zdejšího voskařství a hodnotí dosavadní publikace k tématu a písemné prameny. Podstatným přínosem je hodnocení zdokumentovaných hmotných pramenů, nalezených ve sbírkách muzejních i soukromých.

V první kapitole pojednává autorka historii získávání a zpracování včelího vosku a jeho místo v dějinách hmotné i duchovní kultury. Kapitola je kompilací z české a německé literatury. Poněkud cizorodě působí podkapitola 1.5, vztahující se téměř bezezbytku k chovu včel, nikoliv k vosku a voskařství. Pro úplnost k textu na s.10 dodávám, že včelí úl je atributem též Jana Zlatoústého a Tomáše Akvinského a řadě dalších světců slouží jako identifikační symboly jedna nebo více voskových svící.

Ve druhé kapitole věnované voskařům jako výrobcům kombinuje autorka archivní prameny s historickou a memoárovou literaturou a s výpověďmi pamětníků, které získala terénním výzkumem. Pojednává příbramské voskaře a rodiny, v nichž se voskařské řemeslo po generace tradovalo v průběhu 250 let. Na zcela původním autorčině výzkumu je postavena podkapitola o činnosti A.Čížka, obsahující řadu objevných detailů z hlediska technologie voskařské výroby. Uplatnila je v kapitole třetí, věnované provozu voskařské dílny, jejímu vybavení nástroji a zařízeními, stejně jako v kapitole čtvrté, pojednávající techniky práce a užívané suroviny.

Z hlediska názvu práce je patrně nejpodstatnější kapitola pátá, která v historickém a kulturním kontextu uvádí jednotlivé výrobky od svící přes obětiny až k figurální tvorbě s nejrůznějším uplatněním v domácnostech, církevním kultu i v rámci tzv. lidové zbožnosti. Výrobky určené specifickým sociálním skupinám (ceroplastika, anatomické modely, voskové portréty, pečeti aj.) uvádí stručně, pozornost soustředila především na výrobky sloužící v každodennosti tradiční kultury a jejich místu v kalendáři výročních obyčejů. Snahy současných výrobců profesionálně či poloprofesionálně navázat na voskařské řemeslo a uplatnění jejich výrobků v příbramském regionu pojednává kapitola šestá.

S pomocí převážně zahraniční literatury s využitím typologie H.Dvořákové a komparativní metody sestavila autorka kapitolu sedmou, věnovanou votivním darům, respektive voskovým obětinám. Její informace je patrně nejobsažnějším shrnutím problematiky v české odborné produkci. Hmotným dokladům tradičního příbramského voskařství je věnována kapitola osmá, doplněná typologickou tabulkou a velice cennou barevnou obrazovou přílohou, obsahující 112 voskových výrobků řádně popsanych a dle možností datovaných.

Disertační práce Lenky Blažkové má dobrou jazykovou úroveň a po obsahové i formální stránce vyhovuje požadovaným kritériím. Doporučuji, aby byla předložena k obhajobě.

V Praze 2. května 2007

Doc.PhDr.Lydia Petráňová
Etnologický ústav AV ČR /
